

Республика колхозтара уенна союзтара үрдүн үүнүүнү хонуйдулар, госуларствога 5 мелүүн 300 тынымча тонна хлөпгы атымызатлар. Бу ССКП XXV съезин, ССКП НН алтыннытаагы (1976 с.) Планумун ууразтарын олохко нил-лэрингэ улахан нылаатынан булар.

Онуэ нхтлэткэ

ОХСУУЛААХ ҮЛЭБЭ ӨРӨ КҮҮРДЭР ПРОГРАММА

С СРС тэгшсэ нхтлэткэ Вэрлэснэй Со-
ветийн V сессийнхээр илхмэллэбт 1976-
1980 сэллэргэ ССРС норуотун хайаадыс-
тыбатын сайдыгтын биеэ сэллээт зосударстее-
най бэлэснэй, 1977 сэлгэ ССРС норуотун хай-
аадысгыбатын сайдыгтын зосударстеенай бэлэ-
снэй уонна 1977 сэлгэ ССРС зосударстеенай
бюджетийн советскай дьоннор коммунал туһу-
ор охсуулаах үлэбэ өрө күүрдэр бодобдой про-
граммэ бийлэснэй илхмэллэбт.

Ити бэлэснээр бэрлэснээр сессия аннина
ССКП КК Пленумдэр суншурхон бийлэснээр
Пленум партии XXV сессийнэ ононхула-
бт социальнай-экономическай программаны
уонна тэгш политическай курсу олохто кылэри-
гэ ССКП КК Политбюротун үлэтин-хэмлэтин,
ити Пленумна ССКП КК Генеральнай секретэ-
ра тэбээрэ Л. Н. Брежнев этгиттэр бээр бэлэ-
снэйлэбт уонна түмүктээхтэр бээр бүгө-
бууһуу уонна толору бийлэснээр.

Кини Комитет Пленумдэр уонна ССРС Вэр-
лэснэй Советийн сессийнхээр тэгш этгиттэр
додду партиинай, зосударстеенай уонна об-
щественнай дьаллэргэ онуэ нхтлэткэ уонна

кэлэр хайаадысгыбатын сэл сүрүн уратыла-
рын, кинилэр бэлэснээр бэрлэснээр кэлэбдэ-
рин уонна улахан экономикай кылэснээр
арыйан кэрдэрбүттэр. Онуэ нхтлэткэ норуот
хайаадысгыбатын сайдыгтын дьоннумаах кэр-
дэрүүдэр абсолютнай түмүктэргэ бийлэс совет-
скай дойдубут историктэм бийлэснээр туһары
саамай үрдүктөрүнэн бэрлэснээр.

Экономика бары салааларын сайыннарын
621 миллиард солкубайтан ордуу угулауора.
Метаалы, нефть, газы, төсө чэгу, электроэнергия-
ны огорон тааарыны бэлэрдик улаатыаа. Но-
руот туттар тааардэрин огорон тааарыны 45
миллиард солкубайтан ордуу угулауора.

ССКП КК Пленумдэр тэгш этгиттэр тааарыс
Л. Н. Брежнев бийлэс экономикай азырнай
секторын саамай аныгылыгы таһыма дээрэ өрө
көтөрүүтүн ордуу бийлэснээр тэгш суолталаах со-
руу суох дьон бэлэснээр. Ол ичин тэгш хай-
аадысгыбатын нэбдэдысгытар онуэ нхтлэт-
кэ 170 миллиард тахса солкубай—ити ба-
лаан элбэх үбү зосударстее буларыгар чэпчэки-
тэ суох этэ—аннина.

1980 сэлгэ дээрэ 9,7 мөлүйүн гектардаах
үзүттанар уонна күүрдэбэр сирдэр туһага та-
һарыны итиэнэ 31,5 мөлүйүн гектардаах жэ-
чирэтир суншурдир соруга бэлэснээр. Вур-
дугу сэллэснээр орто жолууу 41 мөлүйүн тон-
на кэрлэтинэн улаатыаахтэ. Колхозтар уонна
совхозтар 466 мөлүйүн тонна тахса уоһур-
дуулары, сүөһү айымын химическай эбиискэ-
лэрин, 42 миллиард солкубайдаах уонунан тэгш,
массыналары, мезаммалары ылаахтэ.

— СССР ОЛОХ СОТОРУТААБЫТА ИТИ
СЫЫППАРАЛАР, — дьон ССКП КК Пленуму-
гар тааарыс Л. Н. Брежнев этгиттэр. — ФАН-
ТАСТИКА КҮРДҮК КОСҮҮӨХ ЭТИЛЭР. ОТ-
ТОН ВИЛГИНИ ИТИ — БИЛГИНИ БЫЛААН-
НАРЫБЫТ, КИНИЛЭР КЫАЛЛАЛАРЫНИ БИ-
ЛГИНИ ХААНЫ-УВЭ УКТЭМНИТ БИГЭ ЭКО-
НОМИЧЕСКАЯ АБЫЛААНЫТ ДАБАНЫ, БИ-
ЛГИНИ ОНЫШЫТ, БИЛГИНИ ПАРТИЯ УОННА
НОРУОТ КҮҮЛҮТЭР ЭРЭНИИБИТ ДАБАНЫ
МЭКТИЭЛИНЭЛЭР.

Биеэ сэллээт бэлэснээр кини социальнай
программэ бэлэснээр. Ол кэрлэснээр биеэ сэл
үсгиттэр туттуу фондэ 76 миллиард солкубай
кэрлэтинэн улаатыаа, 100 миллиард солкубай
олорор бийлэснээр туттуу уонна коммуналь-
най туттуу аныадын керууны, 20 миллиарды
— доруубуа керууны, үсгиттэр уонна жолу-
туура-материальнай бэлэснээр сайыннарын.

Найилэснээр доруубуа тегсэр дьоннээр ор-
то дохуот 21 бырыһыаннан өрө көтөрүлүүбэ,
31 мөлүйүн килэлэ—төгс, доруубуа керуу-
ны, кустары, азыр, олох-дьонун уонна
коммунальнай өткөү оторду арыаахтар үр-
дэтиллэбэ. Дьаллалар уонна өткөү бэлэснээр
нааарык туһарыныа бэрт тус оторлорго.
Саамай кыра лексия таһыма үрдэти уонна
колхозтардык пенсиялар дьоннээр эби
чэпчэтиллэри бийлэснээр.

Ылхмэллэбт нэбдэ хайаадысгыбатын биеэ
сэллээт уонна сэллэснээр бэлэснээр—нэбдэ

Политическай, экономикай үөрэх БАРЫ, КӨХТӨӨХТҮК

Чураачы орто оскуола-ниинэ «стратегия», «политика»
латын учууталларын дьон өйдөбүллэри истэччилэргэ
бир бөлөбө бийлэ «ССКП по-
литика—партияны, дьоннээр
олоххо киниэнэ» дьон орто эс-
мун сыала советскай норуот
но программатынан үлэтир олохун уйгунун салгыны сайын-
полит-оскуола дьарытанар. Нарыны буоларын чэпчэлаан бэлэ-
снээр. Партия биллэтин нэ-
нэ экономикай стратегиятын
сүрүн не хоһоонун бьааары-
Пермяков салайар. Истэччилэр
занимелэргэ көхтөөхтүк сыл-
дьаллар, программалаах магы-
рылаалары сибилли үөрэтмэл-
лар.

Кэниинэ занитнега оскуола
14 истэччигэ бука бары сырыт-
тылар. «Сайдыбт социализм
усулуобуларыгар ССКП эко-
номическай стратегията» дьон
теманы салгыны үөрэттилар. За-
литне боддомуут кэмтэр са-
балана. Үөрэтин методикта
ла балачча табылынна: урут
үөрэттилибти хатылаадын, са-
га матырыяалы бьааарыны,
барылыбыты чигэтин, кэлэргэ
соруудах—барыта ононхулунна.

Занитне сабаланымытар кэ-
ниинэ күннэргэ дойдуга уонна
кыраннаста таһыгар буолу-
лаабыт событиелар тустарынан
бир истэччи бэлэснээр кэлэ
инитиннэринин огордо. Ол кэ-
ниттэн ССКП XXV сьейин ма-
тырылааларынан сайдыаах
социализм сүрүн черталарыгар,
ССРС экономикай сайды-
тын торут уратыларыгар бэсэ-
дэлэни буолла. Истэччилэр,
төгө да алаан-кинээн бэлэснээр
мэтэктэрин ичин, конспектары-
нан нэбдэбүтүннэри туруорул-
дубут бачуруостарга суньунон
эпиэстэтилар. Ордук ыары-
чалымт, ситэ бьааарбаах орт-
тэрин пропагандист ситэрин, то-
лорон бээрда.

Сага матырыяалы бьааа-
рыгар пропагандист туох ханын

Былааны таһынан

БУХАРЕСТ. Румынияда
Роман куоранна бээр трубо-
пропай завод коллэктинэ
былааны таһынан 10 км
хымычтан тахса тонна ме-
таал турбалары огорон та-
һаарда. Итин сэрэ Роман
металлурдара производствен-
най ороскуоту 10 мөлүйүн
лейнан ачаттылар.

ССТА.

Звенонан үлэлээн эрэллэр

Карл Марке аатынан совхоз
Бахсытаары отделениетыгар бы-
ыл 704 бороон кыстатылар.
Итинтэн 400-тэн тахсатын звено-
нан кереллэр. Мччат сүөһүнү тө-
лөһүтүүгэ бастыһаар оноттарын
олохтоон бүтүн звенонан көрүү-
харайыны бары эттүнэн ба-
рыстаах буолуон сеп эби.

Былырынныгы кыстыкка бын-
ги хас бирдин бороону 72-йин

Общественнай сүөһү кыстыгыны
икки бастакы мйга ааста.
Хонон турдах ахсын күн-
дым тыныһынан, сүөһүнү көрүү-
гэ-харайыныга усулуобуйа ыраан
иһэр. Онуоха эби бийлэснээр кыс-
тык ордук уратылаах уонна эпи-
эстэах: нхтлэткэ устатыгар
сүөһү инитини хаачыстыбанын
кэрлэбүдэрин тустарынан бы-
ыл бөдө анылааты охсуохтаах-
аыт. Ити эттүнэн, ылан сыана-
лаатаахха, бийлэс отделенибт
бу ааспыт икки мйгаагы үлэтин
түмүктэргэ көрдөбүгэ ситэ эпи-
эстэахтэрт.

Быйыл отделенибэ барыта 17
хотонунан 1880-ча мйах сүөһү
(ол ийигэр 260-ча бороон) кыста-
тыллан турар. Саамай сүрүн би-
ригээбдэтигэр — Уһун Күөлгэ
Бэрэ участагы кытта жолуу
пахтаахха 940-ча сүөһү баар.
Манна биригээбдэтигэр К. В. Ма-
карова уонна М. М. Трофимова
кыстыгы куһаана суохтук төри-
йэн иһэллэр. Ааспыт икки мйга
сүөһү дьүдүйөн-холлон олүүтэ
таһаарыллыбата. Билигин алаан
эбин аһатымга туруоруллубут 5
мйахтан ураты олуэ мөлхөх ту-
руктаах сүөһү суох. Хотон ах-
сын, ордук маньык сүөһүгэ,
нурмалаах оту таһынан эбин
аһатын төрүлэр.

Эмнэ бир бөдөн участканы-
тыгар — Улахан Күөл биригээ-
бдэтигэр кыстык бастакы мйгагар
тустаах дьон буруйларынан 29
мйагаас ууга түһөн олбута. Ити
кэнииттэн сүөһүнү көрүүгэ-ха-
райыныга эбин дьаһаллар ытыл-
ланнар манна билигин уопсай
турук сөчө куһаана суох. 230-
ча бороону итэр мччат-комсо-
мольскай эвено кыстык сагал-
ныаагытэ бирдин бороон орто
мйаагынын 29 кг көрүгэ улаа-
тынаарда. Субу күннэргэ мйаа-
лыбт көрүү түмүгүнэн биригээ-
дэ барыта 20-тэ сүөһү III—IV
сортаах. Үчүгэйдик көрөн, кича-
йын аһаттаах кинилэр сотору кэ-

Сүөһү кыстыгы—үлэ ударнай фронна КЫНАМНЫ, ДЬУЛУУР БЫНААРЫА

мьон көнөр кыһаахтар.

Түөбүгэ быйыл 400-чэко сүө-
һү турар, онтон 300-чэко м-
чат сүөһү. Манна биригээбдэти-
гэр Н. В. Горохов үлэснээр ээр.
Атын сирдэргэ тэтигээххэ, бу
биригээдэ сүөһү турута бэрэ
суох: чэхчы үчүгэй көрүүтэ,
күүсэ аһатымга наадылар 50-
ча кыра сүөһү баар. Кинилэргэ
эбин аһылыкка комбинорму би-
рен турабыт тынан баран, онтон
эрайер курдук эбиллини мйа
иликтит. Манна Ф. Е. Инуленко
30 мөлхөх туруктаах бороону
тутан үлэтин сыдыар. Сэтти-
нэргэ борооннорун сууккааары
орто төлөһүтүүгэ 330 грамма
эрэ тэтигээтэ. Бу кыра. Кэлэр ө-
түгэр бороон көрөөччү лаппа кы-
һаннадына-мүһүннэринэ, элбэхтик
үлэснээр эрэ атыттары ситэр,
сүөһү туругун тустарар кыһа-
таах.

Биллэрин курдук, сүөһүнү
кыстыкка сүтүгэ суох итэр эсэ-
нэргэ. Кылаабынаа мйахтан
үүтү, мччат сүөһүттэн привен
ылыны хааччылар эбэснээр-
тээхтит. Бийлэс сүөһүттэрибт
бу дьаһала бийыл алексеев-
скайдар бачымынары итинтик
өйөөбүттэрэ, фермалар коллектив-
тара, бирдин рабочайдар бэйэ-
лэригэр быһаччы эбэснээр-
бэлэри ылымытара. Ол тынан
баран, көстөрүн курдук, ааспыт
икки мйга үгүс фермалар уонна
бирдиннээн сүөһүттэр ситэ
суох үлэснээр кэллэр. Атын-
аагыта отделение үрлүнүн бир
фуражнай мйахтан баара-суога
26 кг үтү ыламыта, бир бороон
орто төлөһүтүүгэ 9,2 кг-ка тэг-
виснэа. Ити оройуон орто көр-
дөрүүттүн лаппа намыһах этэ.
Сэттиныкэ да (аһылык дэлэтин,
усулуобуйа толору баарын учуот-

туур буоллаах) үчүгэй, трэди
көрдөрүүнү кыһан ситиснээр-
бит: фуражнай мйах ахсытын
41-диги кт үтү, бороон баһыгар
21-диги кт привен мйаабыт. Аа-
сыт кыстык туһааннаах кэми-
нэбдэтигэр ити көрдөрүүтэр
төгө да ордук курдуктарын үр-
дүнэн, бийлэс көрдөбүгэ
ыраадынан эпиэстэахтэрт. Ол
да ичин үтү валовой ымын 11
мйааагы соруудаах отделение
үрлүнүн 87,3 бырыһыан, оттон
сэттиныгэр 95,3 бырыһыан
толорон кэллэбит. Түмүгэр сы-
лаады бьлааны ыраарынан тө-
лөбөү бэлэһиһиһаа кинирибт.
Оттон мччат сүөһүнү төлөһүтүү-
гэ оройуон совхозтарын үгүс от-
делениеларытан эмнэ лаппа хаа-
лан иһэбит.

Сорукнут чуолкай: кыстык
кэлэн иһэр саамай ыраахан, саа-
май эпиэстэах мйдарыгар сүөһү-
нү көрүүгэ-харайыныны, аһатым-
ны салгыны тустаран, киниитэн
бороодуусууны ылыны лаппа
үрдэтин. Сэттиныкэ отделенибэ
12 мйах төрөгө, субу үүнэр
мйга төрөөһүн итинтэн итэбэ
суох буолара чэхчы. Фермаларга
билигин мйаагы күнүгэ үсгэ мйа-
лар. От да, эбин да аһылык дэ-
лэй, ситиллэ турар. Ошон кэлэр
мйдарга үтү ымын түһэрбэт эрэ
буолбакка, лаппа эпэхитинэ
саганар. Оттон мччат сүөһүнү
төлөһүтүүгэ туһааннаах коллек-
тивтар, сүөһүттэр эмнэ хары-
ларын ныппарынан турон үлэ-
китиллэргэ наада.

Уопсайынан, кыстык дьаһа-
тын кыһамны, дьулуур быһаа-
рыа.

Б. БАЙШЕВ,
Субурууснай аатынан совхоз
Сыланнаагы отделениетын
зоотехнигы.

тотунан 3,2 кг улаатарын ситис-
тибт. Былырын баччаларга
ити көрдөрүүбүт 3,1 кг-ка эрэ
тэтигээрэ. Арай ферма-
лар ахсын агитатор, политинфо-
матор эсэ да сыһаарылла, кы-
һыл мунук төрүлэ иликтэрин
бэлэтигэрэ тигиэбит. Бу эттүн
сүөһүттэр санааларын хоту тө-
рийдэрбит, үлэ-хамнас да сөчө-
чон күүрүстүлүлэах этэ.

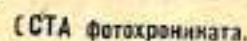
П. ИННОНЕНТЬЕВ,
зоотехник.

Билимни сүйбөгү кимге тыяп жазылыштыгынын алдына өрө көтөргүч проблемаларга—бу, бастаткан учурун, кини көбүрөөк түздү. Ол жана боздор: тыяп жазылыштыгынын салт-адатына андан эч эскертпеген барилер. Бирарадай ресурстары өбдөөлүгү, өбдөөлүгү, жалайыктын тукумун, сүзгө карыстабылаатты сый чынаыны, сүз

Оңдо пилатетка бастакы сылыктар тым сирки-
рээбиттерин ортолоругар социалистическай

Саян 1977 синаа, Улау Октябрь 60 сина туюлар синааар, ситиниллибит кыайымылары бизар-сатин, былаакыаар соруудаттары куоһарымыа бар кыаллары оморру элазан суолталаат. Ити элаилетканын бутунууртун толорууа учурай мектионон буолуоба.

«Правда» пресс-бюрога.

Нәруот үөрзбиритин отдела.

